

NVKP DOSSIERS:

Oxytocine

INHOUD

Inleiding	2
Psychische klachten door synthetische oxytocine	3
Verhoogd risico op autisme door gebruik synthetische oxytocine bij de geboorte	3
Toepassing oxytocine	4
Bijwerkingen van de Infusie-/injectievloeistof kunnen zijn:	4
Wist u dat...?	5
Samenvatting.....	5
Bronnen	7

DISCLAIMER

Hoewel de NVKP elk dossier met de grootst mogelijke zorgvuldigheid heeft geformuleerd, stelt de NVKP zich niet aansprakelijk voor eventuele onjuistheden die staan vermeld. Er kunnen geen rechten worden ontleend aan de informatie in dit dossier.

Gebruik van de teksten is toegestaan, mits de bron, de NVKP, wordt vermeld. De NVKP neemt geen verantwoordelijkheid voor de consequenties van het gebruik van de geboden informatie.

Alleen dankzij uw steun kunnen wij ook in de toekomst u van deze informatie blijven voorzien. Meld u aan, word nu lid.

Inleiding

Oxytocine, beter bekend als ‘knuffelhormoon’ komt bij elke vorm van intimiteit vrij. Het zorgt voor een gelukkig gevoel en dat we ‘pijn’ beter kunnen verdragen. Oxytocine is van grote invloed op het moederschap, draagt bij aan een sneller verloop van de bevalling en het goed op gang komen van de borstvoeding. Oxytocine is een signaalstof in de hersenen en helpt om beter om te kunnen gaan met stressvolle situaties. Rondom bevallingen en borstvoeding wordt door artsen en gynaecologen steeds vaker gebruik gemaakt van de synthetische vorm van dit hormoon. Hoewel het chemisch gezien identiek is aan de natuurlijke variant, is de uitwerking in het lichaam niet hetzelfde en is gebleken dat er ongewenste neveneffecten en risico’s aan verbonden zijn. *“De hoeveelheid oxytocine die een moeder uitscheidt in de dagen na de geboorte wordt minder als er tijdens de bevalling gebruik is gemaakt van synthetische oxytocine. Dit is voor zowel moeder als kind niet wenselijk en heeft grote impact¹.*

De hoeveelheid onderzoeken naar de nadelige effecten van het gebruik van synthetische oxytocine nemen gestaag toe. Een mooi voorbeeld is het ‘Tijdschrift voor verloskundige, nieuw licht op zwangerschap en geboorte’².

De zorgen over het veelvuldig gebruik van synthetische oxytocine worden breder gedragen, ook bij de WHO, zoals dit artikel in het AD uit 2015 meldt:

Bevallingen in het ziekenhuis worden vaak kunstmatig opgewekt.

De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) maakt zich zorgen over deze toename.

“Volgens de WHO is het opwekken van weeën in slechts 5 % van de gevallen nodig, terwijl in Nederland inmiddels een op de vijf bevallingen wordt ingeleid. Vaak zonder medische noodzaak³. Steeds vaker vragen vrouwen er zelf om en dringen artsen erop aan omdat ze bang zijn voor complicaties en aansprakelijkheid. De verloskundigenvereniging KNOV stelt dat er onvoldoende aandacht is voor de negatieve gevolgen van een inleiding, waarbij ontsluiting en weeën kunstmatig worden opgewekt door vliezen te breken en een infuus met weeën-opwekkers. Gynaecologenvereniging NVOG zegt in de krant dat er inderdaad risico’s verbonden zijn aan een inleiding. En dus moet je alleen ingrijpen als het leven van moeder en/of kind in gevaar is”.

Oxytocine, ‘high-alert’ medicatie

In 2007 voegde het Instituut voor Safe Medication Practices (Veilige Medicatiepraktijken) intraveneuze oxytocine toe aan hun lijst met ‘high-alert’ medicatie⁴. Dit omdat synthetische oxytocine een medicijn is dat te vaak en in onjuiste hoeveelheid wordt gebruikt.

Oxytocine stimuleert de samentrekkingen van de baarmoeder en wordt daarom bij bevallingen gebruikt. Synthetische oxytocine zou alleen gegeven moeten worden wanneer dit medisch noodzakelijk is. Er zijn risico’s aan verbonden. Wanneer synthetische oxytocine wordt toegediend, kan het de frequentie en intensiteit van de contracties versnellen (dit staat bekend als Uterine tachysystolie of weeën storm)⁵. Dit kan resulteren in te weinig zuurstof voor de baby en leiden tot een complicatie bij de moeder die bekend staat als baarmoederruptuur. Schade aan de hersenen van de baby kan op de lange termijn resulteren in onder meer hersenontsteking (hypoxische ischemische encefalopathie of HIE), hersenverlamming (cerebrale palsy) en toevallen. Wanneer artsen dit medicijn bij de bevalling gebruiken, moeten ze de baby zorgvuldig controleren op tekenen van angst en voorbereid zijn op een weeën storm.

Psychische klachten door synthetische oxytocine

Een onderzoek⁶, beschikbaar via de Massachusetts Integrated Clinical Academic Research Database toonde aan dat vrouwen die rond de bevalling synthetische oxytocine hadden gekregen een relatief hoger risico hadden om binnen het eerste jaar na de bevalling een diagnose van depressie of angststoornis te krijgen. Bij vrouwen met een voorgeschiedenis van depressie of angststoornis gaf het toedienen van synthetische oxytocine rond de bevalling een verhoogde kans van 36% op een postnatale depressie of angststoornis. Bij vrouwen zonder voorgeschiedenis van depressie of angststoornis, gaf blootstelling aan synthetische oxytocine rond de bevalling een verhoogd risico van 32% op een postnatale depressie of angststoornis.

Verhoogd risico op autisme door gebruik synthetische oxytocine bij de geboorte.

Verscheidene oxytocine studies onderzochten bij kinderen cognitieve stoornissen, probleemgedrag, aandachttrekort hyperactiviteit stoornis (ADHD) en autisme spectrum aandoeningen (ASS). Hier een voorbeeld.

Autisme Spectrum Stoornis (ASS) is een ontwikkelingsstoornis die wordt gekenmerkt door sociale problemen, communicatieve gebreken en repetitief gedrag. De enorme toename van ASS-diagnose heeft vragen opgeworpen met betrekking tot de genetische- en omgevingsfactoren die bijdragen aan de ontwikkeling van deze aandoening.

Er is onderzoek⁷ gedaan onder moeders van ASS en niet ASS-kinderen om de mogelijke effecten van medicijnen die worden gegeven om een bevalling in te leiden of te bevorderen op de ontwikkeling van ASS te bepalen. De resultaten werden per kind geanalyseerd, omdat de studie zich richtte op de ontwikkeling van autisme. Verder werd een onafhankelijke ASD-dataset van het Southwest Autism Research and Resource Center geanalyseerd en vergeleken en men vond inderdaad een associatie met ASS ($p = .039$). Bovendien blijkt uit de dataset Southwest Autism Research and Resource Center dat het medicijn Pitocin (oxytocine) significant geassocieerd is met ASS ($p = .004$).

Er is ook een effect waargenomen waarbij toedieningen van deze medicijnen alsmede het ervaren van een complicatie bij de geboorte, de kans vergroten dat de baby later in het leven ASD ontwikkelt ($p = .0003$).

Resultaten uit een enquête hebben aangetoond dat baby's, die zijn blootgesteld aan synthetische oxytocine tijdens de bevalling 2,77 keer meer kans hadden om een autistisch fenotype te vertonen. Hoewel de SARRC-dataset alleen informatie over het inleiden van de bevalling bevatte, werd vastgesteld dat moeders die synthetische oxytocine kregen tijdens het geboorteproces 2,32 keer meer kans hadden dat hun kind later in het leven gediagnosticeerd zou worden met autisme.

Toepassing oxytocine

Synthetische oxytocine kan per injectie of via een infuus worden toegediend om de bevalling in te leiden⁸, de voortgang te stimuleren of de uitdrijving van de placenta te bespoedigen. Dit zou echter beperkt mogen blijven tot gevallen waar een medische noodzaak meespeelt. In andere gevallen zou de keuze aan de vrouw zelf mogen worden gegeven. Want er zijn risico's aan verbonden, zoals aan elk medisch ingrijpen. Lees de bijsluiter⁹.

Bijwerkingen van de Infusie-/injectievloeistof kunnen zijn:

- Vaak (1-10%): hoofdpijn, tachycardie, bradycardie, misselijkheid, braken.
- Soms (0,1-1%): aritmieën.
- Zelden (0,01-0,1%): huiduitslag, anafylactoïde reacties geassocieerd met dyspneu, anafylactische shock.

Verder zijn gemeld: postpartale gedissemineerde intravasculaire stolling (DIS), waterintoxicatie, maternale en foetale hyponatriëmie, vochtstapeling, myocardinfarct, myocard ischemie, verlengd QT_c-interval, reflex tachycardie, hypotensie, blozen, pulmonaal oedeem, baarmoederruptuur, hypertone baarmoeder, neonatale hyponatriëmie, asfyxie, **dood van de foetus**, neonatale icterus.

Om het zogen bij problemen met de borstvoeding of het kolven te vergemakkelijken kan gebruik worden gemaakt van een oxytocine neusspray. Lees ook deze bijsluiter altijd eerst¹⁰.

Natuurlijke oxytocine in dadels

Dadels blijken de kans op een kunstmatige inleiding van de bevalling aanzienlijk te verminderen en zorgen ook voor een snellere ontsluitingsfase. Er is een onderzoek gedaan naar het effect van late zwangerschapsconsumptie van dadels. Het onderzoek¹¹ concludeert dat het gebruik van synthetische oxytocine significant lager was (28%) in vergelijking met vrouwen die geen dadels hadden gegeten (47%). Ook bleek er aanzienlijk minder bloedverlies te zijn bij de groep dadel etende moeders. Spontane bevalling vond plaats bij 96%, vergeleken met 79% van de vrouwen die deze niet hadden geconsumeerd. Ook was de gemiddelde duur van de bevalling korter bij deze vrouwen. Dadels zijn rijk aan foliumzuur en blijken ook goed te zijn voor vrouwen die zwanger willen worden. Zwangere vrouwen zouden ten minstens 4 weken voor de uitgerkende datum dagelijks 6 dadels 'moeten' eten voor het gewenste effect.

Wist u dat...?

- De juiste ontspanning de oxytocine aanmaak verhoogt? Denk hierbij eens aan het luisteren naar favoriete muziek, massage en een schemerige omgeving.
- Honger er ook voor kan zorgen dat de weeën maar niet doorzetten?
- Een tepelmassage tijdens de bevalling de oxytocine aanmaak blijkt te verhogen?
- Er tijdens het geven van borstvoeding ook oxytocine vrijkomt? Dit zorgt voor een ontspannen gevoel en samen met huid op huidcontact zorgt dit voor een goede hechting en een gelukkig gevoel voor zowel de moeder als het kind,
- Blootstelling aan synthetische oxytocine de kans aanzienlijk vermindert dat de baby tijdens het eerste uur na de geboorte via huid op huidcontact bij de moeder gaat drinken¹²?
- Bij eventuele oxytocine schade bij moeder en baby het mogelijk is om via complementaire geneeswijzen de nadelige gevolgen te behandelen?
Veel gehoorde klachten bij het kind zijn: ernstige slaapproblemen, bij de moeder willen slapen, niet alleen kunnen slapen en bij het minste of geringste geluid wakker worden. Baby's willen vaak drinken en kunnen alleen dan in slaap komen. Kunnen zich overstrekken tijdens huilen, houden niet van knuffelen, kunnen erg onrustig zijn en hebben vaak veel last van darmkrampjes.
Klachten bij de moeder: een vervreemd gevoel van zichzelf, geen diepe band met haar kindje voelen.
Geen lust tot seksueel contact (langdurig, een jaar en zelfs langer) Irritatie en boze gevoelens. Weinig levensvreugde.

Samenvatting

Oxytocine is een signaalstof in de hersenen en helpt om beter om te kunnen gaan met stressvolle situaties. *“De hoeveelheid oxytocine die een moeder uitscheidt in de dagen na de geboorte, vermindert wanneer er tijdens de bevalling gebruik wordt gemaakt van synthetische oxytocine.”* Een keerzijde met een grotere impact dan wenselijk is voor moeder en kind. De hoeveelheid aan onderzoeken naar de nadelige effecten neemt gestaag toe. Vrouwen met een voorgeschiedenis van depressie of angststoornis voor de zwangerschap met verhoogde blootstelling aan synthetische oxytocine rond de bevalling hebben 36% meer kans op postnatale depressie of angst na de bevalling. Bij vrouwen zonder voorgeschiedenis van depressie of angststoornis voor de zwangerschap, verhoogde de blootstelling aan synthetische oxytocine rond de bevalling het risico van postpartum depressie of angststoornis met 32%. Resultaten uit een enquête hebben aangetoond dat kinderen die zijn blootgesteld aan synthetische oxytocine tijdens de bevalling 2,77 keer meer kans hadden om een autistisch fenotype te vertonen. Hoewel de SARRC-dataset alleen informatie over het inleiden van de bevalling bevatte, werd vastgesteld dat moeders die synthetische oxytocine kregen tijdens het geboorteproces 2,32 keer meer kans hadden dat hun kind later in het leven gediagnosticeerd zou worden met autisme.

“Volgens de WHO is het opwekken van weeën in slechts 5 % van de gevallen nodig, terwijl in Nederland inmiddels een op de vijf bevallingen wordt ingeleid.”

In 2007 voegde het Instituut voor Safe Medication Practices (Veilige Medicatie Praktijken) intraveneuze oxytocine toe aan hun lijst met ‘high-alert’ medicatie. Dit omdat synthetische oxytocine een medicijn is dat vrij frequent gebruikt wordt. Fouten bij oxytocine toediening zijn meestal dosis gerelateerd en omvatten vaak een gebrek aan tijdige herkenning en geschikte behandeling van overmatige baarmoederactiviteit (tachysystolie). Oxytocine-medicatiefouten en daaropvolgend letsel van de patiënt zijn over het algemeen te voorkomen.

Aanvullende informatie, Dossier Vitamine K.

<https://www.nvkp.nl/ziekten-en-vaccins/overzicht/vitamine-k/>

Bronnen

- ¹ Oxytocin: The Biological Guide To Motherhood, door: Kerstin Uvnäs-Moberg.
<https://www.amazon.com/Oxytocin-Biological-Motherhood-Kerstin-Uvn%C3%A4s-Moberg/dp/1939807808>
of: https://www.fruugo.nl/oxytocine-de-biologische-gids-voor-motherh-door-uvnasmoberg-kerstin/p-21177722-46439265?language=nl&ac=croud&gclid=CjwKCAjw29vsBRAuEiwA9s-0B_DxZOxchzG-L4FrqqZxiCVrV0hQNYlrSXB6t6vDnGM6jWTtoHWnNxxoCFqMQAvD_BwE
- ² Tijdschrift voor verloskundige, nieuw licht op zwangerschap en geboorte.
<https://tvv.knov.nl/artikelen/detail/349/nieuw-licht-op-zwangerschap-en-geboorte>
- ³ Bevallingen in het ziekenhuis worden vaker kunstmatig opgewekt.
De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) maakt zich zorgen over deze toename.
<https://www.ad.nl/wonen/who-bevalling-te-vaak-ingeleid-in-nederland-af1a402b/>
- ⁴ Oxytocine, high-alert medicatie.
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/19104313>
- ⁵ Uterine Tachysystole.
<https://www.abclawcenters.com/practice-areas/practice-areas-uterine-tachysystole/>
- ⁶ Synthetische oxytocine toediening en depressie en angststoornissen binnen het eerste jaar na de bevalling.
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/28133901>
- ⁷ Verhoogd risico op ontwikkeling van autisme door complicaties bij de geboorte en het toedienen van synthetische oxytocine tijdens de bevalling.
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4984315/>
- ⁸ Oxytocine Infusie-/injectievloeistof/ neusspray.
<https://www.farmacotherapeutischkompas.nl/bladeren/preparaatteksten/o/oxytocine>
- ⁹ Bijsluiter OxyGrindeks 5 IE/ml, concentraat voor oplossing voor infusie; oplossing voor injectie:
https://www.geneesmiddeleninformatiebank.nl/ords/f?p=111:3::SEARCH:NO::P0_DOMAIN,P0_LANG,P3_RVG1:H,NL,115541
- ¹⁰ Bijsluiter neusspray, Syntocinon:
https://www.geneesmiddeleninformatiebank.nl/ords/f?p=111:3::SEARCH:NO::P0_DOMAIN,P0_LANG,P3_RVG1:H,NL,03716
- ¹¹ Het effect van late zwangerschapsconsumptie van dadels.
The effect of late pregnancy consumption of date fruit on labour and delivery.
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/21280989>
- ¹² De associatie tussen synthetische oxytocine en het zogen/huid op huidcontact gedurende het eerste uur na de geboorte.
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/m/pubmed/26463582/>